

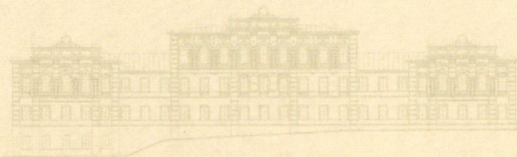
МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ УКРАЇНИ

**КУЛЬТУРОЛОГІЯ ТА СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ:
ІННОВАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ**

CULTURAL STUDIES AND SOCIAL COMMUNICATIONS:
INNOVATION STRATEGIES OF DEVELOPMENT

**Матеріали міжнародної наукової конференції
(26–27 листопада 2020 року)**

Proceedings of the International Scientific Conference
(November 26–27, 2020)

Харків, ХДАК, 2020

Тюркеджи Н.С.

Tiurkedzhy N. S.

ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ВПРОВАДЖЕННЯ АСИСТИВНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ У БІБЛІОТЕКАХ: НЕОБХІДНІСТЬ АКТУАЛІЗАЦІЇ

LEGISLATION OF UKRAINE ON THE INTRODUCTION OF ASSISTIVE
TECHNOLOGIES IN LIBRARIES: THE NECESSITY FOR ACTUALIZATION

Питання впровадження та використання асистивних технологій у різних сферах людської життєдіяльності сьогодні є предметом значної кількості законодавчих ініціатив у різних країнах світу. Законодавча база нашої держави зазнає повільних змін, а з урахуванням того, що функції усіх документно-інформаційних структур у XXI столітті набувають нового значення в аспекті обслуговування людей з особливими потребами, загострюється низка суперечностей та протиріч. Зокрема, Закон України «Про бібліотеки та бібліотечну справу» прийнято у 1995 році, і останні зміни, які істотно не змінюють змісту закону, внесено у 2010. Текст закону не містить положень відносно впровадження асистивних технологій у діяльність бібліотек, лише окреслює умови та перелік продуктів і послуг для користувачів з порушеннями зору та осіб з дислексією. У новій редакції цього закону у статті 6 з'являється поняття «спеціалізовані бібліотеки» (для дітей, юнацтва, осіб з фізичними вадами). Зокрема ці бібліотеки передбачають використання асистивних технологій. Асистивні (допоміжні) технології – це розширення можливостей та життєво важливий чинник в самореалізації особистості. У контексті впровадження асистивних технологій, які забезпечують доступ до інформації та знань зазначену останньою категорією населення, в законі України «Про бібліотеки та бібліотечну справу» - інформація також відсутня.

Під час аналізу законодавчої бази на сайті ligazakon.net за запитом «асистивні / допоміжні технології» виявлено два результати (без урахування результатів з галузі репродуктивної медицини):

- Конвенція про права осіб з інвалідністю, яку ратифіковано Україною 12.12.2009.

- Закон України «Про ратифікацію Конвенції про права осіб з інвалідністю і Факультативного протоколу до неї», від 07.12.2016.

Одними з основоположних принципів Конвенції є доступність та рівність можливостей, які в більшості бібліотек України важко віднайти. Для забезпечення цих принципів першочерговою є розробка програм впровадження асистивних технологій у діяльність документно-інформаційних структур. На міжнародному рівні ці питання розглядаються на Всесвітньому саміті досліджень, інновацій та освіти в галузі асистивних технологій (GREAT).

На останньому саміті, допоміжні технології було визнано ключовим фактором, який сприяє досягненню цілей сталого розвитку, адже мова йде не тільки про потреби осіб з особливими потребами, але й для людей похилого віку та інших. Україна, завдяки ратифікації Конвенції про права осіб з інвалідністю, ратифікувала те, що має вживати ефективні заходи для забезпечення використання асистивних технологій для доступу до інформації.

Потреба внесення змін до Закону України «Про бібліотеки та бібліотечну справу» актуалізувалась з урахуванням світових тенденцій та дійсної необхідності. Це знайшло відображення в Указі Президента від 18.08.2020 «Про заходи щодо підтримки сфери культури, охорони культурної спадщини, розвитку креативних індустрій і туризму». Одне з положень якого визначено актуалізацію деяких законів, серед яких й закону «Про бібліотеки та бібліотечну справу».

Кожна з бібліотечних установ нашої держави у своїй діяльності має власні програми розвитку, в більшості з яких є розділ, присвячений роботі з особами з особливими потребами, але втілення в життя цих програм, не є послідовним щодо впровадження та використання асистивних технологій, скоріше це виняток із правил. Завдяки впровадженню допоміжних технологій, бібліотеки сприятимуть політиці залучення людей з особливими потребами до усіх аспектів життя держави та суспільства, а також налагодженню співпраці та взаєморозуміння серед різних верств населення. Бібліотеки є місцем трансформації та сталого розвитку особистості, її можливостей. Умови для

цього мають бути рівними для всіх людей. Для досягнення вище зазначеного й окреслено необхідність актуалізації законодавства України щодо впровадження асистивних технологій у бібліотеках.

В. В. Діуліна (V. V. Diulina) ОСВІТА ПРОТЯГОМ ЖИТТЯ ЯК ЧИННИК ПСИХІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ ЛЮДИНИ (LIFELONG EDUCATION AS A FACTOR IN HUMAN MENTAL WELL-BEING)	130
Т. О. Перевозная (Т. О. Perevozna) ЦЕННОСТІ ІНТИМНО-ЛИЧНОСТНОЇ СФЕРИ В КАРТИНІ СУБ'ЄКТИВНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ ЛІЧНОСТІ (VALUES OF THE INTIMATE-PERSONALITY SPHERE IN THE NARRATIVE OF THE SUBJECTIVE WELL-BEING OF THE PERSONALITY)	132
О. В. Радько, А. О. Потікун (O. V. Radko, A. O. Potykun) ПСИХОЛОГІЧНИЙ ЗАХИСТ І КОПІНГ-СТРАТЕГІЇ В КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ ЛЮДИНИ (PSYCHOLOGICAL PROTECTION AND COPING-STRATEGY IN THE CONTEXT OF HUMAN SOCIAL ADAPTATION).....	133
Л. В. Турішчева (L. V. Turishcheva) НАСТІЛЬНА ГРА ЯК СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ФЕНОМЕН (BOARD GAME AS A SOCIOCULTURAL PHENOMENON).....	135

**СЕКЦІЯ:
ДОКУМЕНТНО-КОМУНІКАЦІЙНІ СТРУКТУРИ СУСПІЛЬСТВА:
ТЕОРІЇ, СТРАТЕГІЇ, ІННОВАЦІЇ**

О. Ю. Мар'їна (O. Y. Marina) ЦИФРОВИЙ ПОРЯДОК ДЕННИЙ ДЛЯ БІБЛІОТЕК (DIGITAL AGENDA FOR LIBRARIES)	136
Є. В. Забіянов (J. V. Zabijanov) ЕЛЕКТРОННІ БІБЛІОТЕКИ – УНІКАЛЬНИЙ ЦИФРОВИЙ РЕПОЗИТАРІЙ КУЛЬТУРНОГО НАДБАННЯ (ELECTRONIC LIBRARIES - A UNIQUE DIGITAL REPOSITORY OF CULTURAL PROPERTY).....	138
Л. С. Прокопенко (L. S. Prokopenko) ОСНОВНІ ТЕМАТИЧНІ НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ КОНФЕРЕНЦІЇ ДИРЕКТОРІВ ЄВРОПЕЙСЬКИХ НАЦІОНАЛЬНИХ БІБЛІОТЕК (CENL) (THE MAIN SUBJECTS OF THE CONFERENCE ACTIVITIES OF EUROPEAN NATIONAL LIBRARIANS (CENL))	140
І. О. Давидова (I. O. Davvdova) АДАПТИВНЕ УПРАВЛІННЯ БІБЛІОТЕЧНИМИ ПРОЄКТАМИ (ADAPTIVE MANAGEMENT OF LIBRARY PROJECTS).....	141
Н. С. Тюркеджи (N. S. Tiurkedzhy) ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ВПРОВАДЖЕННЯ АСИСТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У БІБЛІОТЕКАХ: НЕОБХІДНІСТЬ АКТУАЛІЗАЦІЇ (LEGISLATION OF UKRAINE ON THE INTRODUCTION OF ASSISTIVE TECHNOLOGIES IN LIBRARIES: THE NECESSITY FOR UPDATING)	143
О. М. Кобелев (O. M. Kobieliev) БІБЛІОМЕТРИЧНИЙ АНАЛІЗ ЯК ІНСТРУМЕНТ ОПТИМІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ БІБЛІОТЕК (VIBLIOMETRIC ANALYSIS AS A TOOL FOR OPTIMIZATION OF LIBRARY ACTIVITIES).....	144
Ю. В. Сисова (Y. V. Sysova) ФАНДРЕЙЗИНГ: ДО ПИТАННЯ ПРО БАЗОВІ ПРИНЦИПИ ДІЯЛЬНОСТІ БІБЛІОТЕК США (FUNDRAISING: BASIC PRINCIPLES ON THE EXPERIENCE OF US LIBRARIES).....	146
Н. І. Кобижча, І. П. Штефан (N. I. Kobvzhcha, I. P. Shtefan) УНІВЕРСАЛЬНА ДЕСЯТКОВА КЛАСИФІКАЦІЯ (УДК) В УКРАЇНІ ЯК УНІВЕРСАЛЬНИЙ «КОНСТРУКТОР» ЗНАТЬ: СТАН ВПРОВАДЖЕННЯ. ВИКЛИКИ. РІШЕННЯ (UNIVERSAL DECIMAL CLASSIFICATION (UDC) IN UKRAINE AS UNIVERSAL «CONSTRUCTOR» OF KNOWLEGE: CONDITION OF IMPLEMENTATION, CHALLENGES AND SOLUTIONS)	147
Н. М. Кушнарєнко, А. А. Соляник (N. M. Kushnarenko, A. A. Solianyk) Л. Б. ХАВКІНА - ФУНДАТОР ХАРКІВСЬКОЇ ШКОЛИ БІБЛІОТЕЧНОГО ФОНДОЗНАВСТВА (L. B. KHAVKINA - THE FOUNDER OF KHARKIV SCHOOL OF LIBRARY COLLECTION SCIENCE).....	150